

Escorniflar?

Podríem declarar el Ripollès reserva natural lexicogràfica. Al programa de l'última festa major de Sant Joan de les Abadesses llegeixo un paràgraf confegit amb expressions santjoanines que em sembla un criptograma deliciós: “Divenres, en tornant de comprar, la meu mare, amb aquei xixí que li ve, ens anava atraciant: –Goiteu, canaia: mengeu-se el brenar, que quedareu prims com un cabeí, si no mengeu gota! Nosatres pudé en riviém, prò rè, al final ho som prou fet.” Més enllà del ieisme (aqueí, atraciant, canaia o cabeí), la concordança de gènere (la meu mare) i els canvis morfològics d'índole diversa (divenres, goiteu, mengeu-se, brenar, pudé, riviém, ho som prou fet), hi destaca una expressió com xixí, que no trobo a cap diccionari. Els santjoanins deuen ser els únics catalans que, quan es posen nerviosos, diuen que tenen “un xixí de por”, volent dir un neguit, un desassossec. A Amposta vaig sentir a parlar del xitxi per referir-se a la carn tallada que donen als nens, en el que em semblà una variant clara de les xixines (carn picolada). L'Alcover Moll recull una mosca de l'oliva anomenada xitxi i Coromines n'esmena l'accentuació. Diu que és xitxí (o tatxí) i especifica que és un cuc rosegador d'oliveres, dipositat als arbres per una mosca. No sé pas si xixí, però un cert neguit sí que em provoca. De tots els verbs que he après al Ripollès, el que més m'agrada és escorniflar, un sinònim de ficar el nas, fer el tafaner, de sonoritat cinematogràfica (hi ensumo crispetes, què voleu). L'Alcover en diu “adquirir notícies allà on no cal”. Pur periodisme.

Publicat a:

-Cultura 06-12-2013 Pàgina 2

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/698525-escorniflar.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui